

oporoke pokojnikove, da na grobu rož ne sme nikdar zmanjkati. Antonij je nekda prosil Kleopatro, naj mu grob z ročami posiplje. Dan 11. maja je bil v Rimu posvečen rožam. Na ta dan so grobove dragih pokojnikov z novimi vencami olepotili, in nadgrobne spomenike z rožnim oljem pokropili.

Pozneje so navaljivale čete divjih plemen v zemlje, katere so slcvele z znanostjo in umetnostjo, in so uničile vse pridobitve prejšnjih časov. Propali so tudi krasni rožni vrtovi, s katerimi se je doslej rimska država ponašala. Glasoviti rožnjaki okoli Paestuma so propali za vselaj, ker se je plodna okolica spremenila v močvirno pustinjo. (Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Budgetna razprava 1890.

Govor poslanca Šukljeja

v državnem zboru dne 19. aprila 1890.

(Konec.)

Ko je včeraj gosp. poslanec dr. Steinwender zgradil pravi Eifflov stolp fraz, trdeč, da vsako spravo za Koroško zavrača kot prelomljenje miru, kaj je voditelj levice odgovoril na to? Nič drugzega, kakor da je potrdil solidarnost Nemcev in da Nemci na Češkem hočejo podpirati vsako naravno željo, toraj tudi to, katero je izrazil dr. Steinwender.

Vprašam pa voditelja levice: ali misli na ta način doseči svoje namene? On trdi, da hoče doseči narodni mir v Avstriji ter vse moči naše države porabiti za velike socialno-politične naloge.

Ali pa bode na ta način dosegel te namene! Gospoda! V tem se moti! Tudi mi smo rasli v zadnjih letih; tudi mi smo se ojačili. In če tudi nemškemu narodu prištevajo te in one prednosti, a to prednost imamo, da moramo več trpeti za svojo narodno stvar, kakor naš nemški sosed. (Poslanec Salášek: Ker smo se učili!) Miru na ta način poslanec pl. Plener ne bode dosegel; on bode one narodne prepire, katere z vso pravico obžaluje, utrdil ter sovraštvo med avstrijskimi narodi naredil kot stalno zlo.

S tem bi mogel končati. Ne vem, kako visoko me ceni gospod poslanec dr. Steinwender; ali me meri z istim merilom, kakor je včeraj gosp. poslanca dr. Gregorca, ali tudi mene prišteva onim „resnejšim slovenskim politikom“, ki mu delajo nekaj skrbi? Bodi, kakor drago; opomniti le hočem, da, odkar se pečam s politikom, premišljam o resnici stavka, karerega je včeraj izgovoril g. finančni minister, da namreč v politiki ne odločuje formalna politika. Politična vprašanja se ne rešujejo, kakor logičnih sklepov oblike. Logično smemo tudi mi zahtevati ono pravico, kakor se je dovolila nemški manjšini na Češkem. (Dobro! na desnici.) Toda, gospoda,

mi Vam ne storimo tega veselja, ne gremo tako daleč; mi ne zahtevamo tacih izjem. Vem, da se v politiki ne sme delati po šabloni. Priznam raznoterost razmer in ne poganjam se za zahteve, ki so same na sebi logične, pravične, za katere pa imamo premalo moči.

Rečem pa le: Vlada ne sme posnemati dogodkov na Češkem, temveč delati v njihovem duhu. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Zahteve, katere smo stavili minolo leto, so vladi znane; tudi zbornici niso neznane. Tudi nimam povoda, da bi zvišal naše zahteve, ker so Nemci na Češkem več dobili. Ostanem pri naših zahtevah. Toda pričakujem od vlade, katero smo doslej zvesto in pošteno podpirali, da tudi uresniči te zahteve (Dobro! na desnici); pričakujem tudi od zmernejših Nemcev, da bodo naposled spoznali naše pravične zahteve. Mi ne žalimo tuje pravice, ne stavimo zahtev, ki se ne bi strinjale z interesi tega naroda. Gospoda! Živimo v čudnem času. Ta duh časa je pojem države napolnil z novo vsebino in državno oblast razširil v nepregledno daljavo.

Vedno raste zahteve, katere stavi država do posameznikov in narodov, na katerih sloni. Te zahteve pa se bodo le tedaj prostovoljno in z veseljem uresničevale, ako državno oblast navdaje in prešinja ideja pravičnosti.

Ali bode visoka vlada priznala to stališče in postopala po teh načelih? Imeli smo žalostne skušnje zadnja desetletja, vendar pa naravnost ne zanikam tega vprašanja.

Zato bodem glasoval, da preidemo v nadrobno razpravo, in isto priporočam visoki zbornici. (Živahna pohvala na desnici. — Govorniku častitajo.)

Iz letošnjih delegacij.

Minulo soboto dne 7. junija sprejete ste bile pri cesarju obe delegacije v Budimu in sicer na Ogerskem kot gost avstrijska prva.

Avstrijska delegacija izvolila si je za predsednika letos kneza Jurija Czartorski-ja (levičarji glasovali so za Chlumecky-ja, ki je pa ostal v manjšini.)

Glavna naloga predsednikova je nagovor na cesarja pri sprejemu delegacije, predsedovanje v sejah delegacije je stvar formalnosti. Govor pred cesarjem pa ima političen pomen in je sostava njegova v avstrijski delegaciji prepuščena po vsem osebi izvoljenca, in zato si delegacija svojega predsednika vedno izbira izmed členov večine. Videti je, da so levičarji letos računali s tem, da pri izvolitvi predsednika Čehov še ne bode navzočih in da bi bilo tako mogoče po zvijači in takem naključju na častno mesto predsednikovo povzdigniti Chlumecky-ja, kar je pa spodletelo.

Ogri imajo v delegacijah že dalj časa grofa L. Tiszo za predsednika, to da tam je vpeljana navada, da predsednik svoj nagovor do cesarja pred sprejemom naznani članom delegacije v zaupnem razgovoru.

Govor kneza Czartoriski-ja obsega 5 točk namreč: v 1. spoštljivi pozdrav, v 2. obljuba marljivega pretresavanja predlogov vladnih z pripravnostjo, vse privoliti, kar zahteva moč in obramba države, na drugi strani pa ne pozabiti, da je naloga države svoje gospodarstvo ohraniti v redu in enakotežji v povzdigo poljedelstva, trgovine, rokodelstva umetnosti in znanosti.

Tretja točka naglašava vrednost in pomen ohranjenja miru. Zadnja dva odstavka veljata cesarju in se glasita.

„V Vašem c. in kr. Veličanstvu uvidevamo pokrovitelja politike, katera obeta in jamči mir, v Vašem Veličanstvu pokrovitelja pravice, prostosti, blagostanja vseh pod Vašim žezlom združenih kraljestev in dežel, v Vašem Veličanstvu vladarja, čegar vpliv v svetu knezov in narodov je toliko večji, ker se ne opera samo na dobro vredjeno moč vojaštva, temveč tudi na ljubezen, častenje in hvaležnost narodov.“

Polni teh čutil obračamo se do Boga vsegamočnega s prošnjo, naj podeli Vašega Veličanstva življenju svoje milostivo varstvo. Vašega Veličanstva požrtovalnemu delovanju svoj bogat blagoslov!“ Bistveno podoben bil je nagovor predsednika ogerske delegacije, samo, da je rabil mesto Boga, „božjo previdnost“. Prestolni odgovor cesarjev bil je primeren nagovoroma.

V prvem stavku izreka odkritosrčno zadostenje za izraženo vdanost.

Drug odstavek se glasi:

„V splošnem političnem položaju in v razmerah bliže nas dotikajočih balkanskih dežel v zadnjem letu ni nastala bistvena prememba.“

Prijateljske razmere, v katerih smo z vsemi državami, potrjujejo me v nadi, da se nam blagri miru tudi dalje še ostanejo ohranjeni.

V krepkim sestanku, z našimi zavezniki in v zaupljivem sodelovanju za skupni namen ohranjenja miru, uvidevam tudi za prihodnost že potrjeno poročstvo in zavarovanje mojega prizadevanja obrnjenega na blagostanje in napredek mojih narodov.“

Dalje omenja prestolni govor razvoja vojne moči, Bosne in kliče končno delegatom dobro došli.

Skupni proračun

kaže

A. Potrebščine

1.) Za ministerstvo unanjih zadev	4,861.100	gld.
2.) Vojno ministerstvo	128,634.817	„
3.) Skupno finančno ministerstvo	172.510	„
4.) Pokojnine	2,011.610	„
5.) Računsko nadzorovanje	126.710	„

Potrebščine skupaj 135,634.237 gld.

B. Pokritje 2,708.350 „

Preostaja 132,925.887 gld.

Dalje se odbijejo od te potrebščine skupni carinski dohodki čistih 40,669.500 „

ter se kaže potrebščina 92,256.387 gld.

od katerih zadevata pred vsem 2%

Ogersko za vojno pokrajno z	gld. 1,845.127-74
od ostanka	gld. 90,411.259-26
pa zadeva Avstrijsko 70% z	„ 63,287.881-48
Ogersko pa 30% z	„ 27,123.377-78

Med temi znašajo izredna vojniška potrebščina proračunjena je tako:

1.) Za Bosno in Hercegovino	gld. 4,365.000
2.) Za drugo vojno	„ 14,450.432
3.) Za mornarico	„ 1,860.500

Minuli ponedeljek zboroval je budgetni odsek avstrijske delegacije in minister unanjih zadev grof Kalnoky pojasneval je splošni položaj rekoč, da je splošno teženje in podlaga avstrijske politike ostalo nespremenjeno. Te podlage operajoče se na sredno evropsko zvezo se niso nič spremenile, temveč še celo poglobile, pojasnile in ojačile. K temu pripomogla je poglavito oseba zelo nadarjenega, odločno postopajočega vladarja Nemškega. Sprememba osebe nemškega državnega kanclerja ni pouzročila nikakoršnih zmešnjav. Razmere z drugimi državami so popolnoma zadovoljne. Upanje je, da se vprašanja, ako bi nastale, rešijo v skupnem soglasju. Tudi razmere balkanskih dežel, ki se Avstrije bolj tikajo, ostale so nespremenjene.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Matice slovenske računji za 25. društveno dobo, ki se ravnokar razpošiljajo, kažejo za minulo leto 1890. sledeče številke:

1.) Dohodki Matični znašali so minulo leto:

a) v gotovini	gld. 9.681-66 1/2
b) v obligacijah	„ 10.499-75

2.) Stroški so znašali „ 7.551-22 1/2

tako, da je razun obligacij preostalo gotovine gld. 2.130-44

Proračun za leto 1891. kaže:

1.) dohodkov	gld. 7.085-90
2.) stroškov	„ 6.528-68

preostanka gld. 557-21

Izka z. premoženja

koncem l. 1889. kaže:

a) gotovine 130 gld. 44 kr. v hranilnici	2000 gld.,
v obligacijah 10499 gld. 75 kr. skupaj	gld. 12.630-19
b) ibtab. kapital	„ 6.000-—
c) vrednost hiše	„ 29.400-—
d) vrednost inventarja	„ 450-—
e) zaloga knjig	„ 3.000-—
f) čisti zastanki	„ 428-34
skupaj	gld. 51.908-53

Račun ptujega premoženja v matičnem oskrbovanju kaže:

a) Jurčič-Tomšič-eva ustanova za literalne namene 2629 gld. 30 kr.